

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22CoCsp/34/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118200704
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8118200704.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobkyne: H.. C. Y., X.. XX.XX.XXXX, L. Š. XX, XXX XX Y. Š. - F., proti žalovaným: 1. EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, 2. U9, a. s., so sídlom Zelinárska 6, 821 08 Bratislava, IČO: 35 849 703, zastúpenému STANĚK VETRÁK & PARTNERI, s. r. o., so sídlom Dunajská 15, 811 08 Bratislava, o zdržanie sa realizácie výkonu záložného práva a iné nároky, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 03.03.2020, č. k. 19Csp/8/2018-344 takto jednohlasne

rozhodol:

I. Odvolací súd vyhovuje návrhu žalobkyne, aby z konania na strane žalovaného v 1. rade vystúpila obchodná spoločnosť: Wüstenrot stavebná sporiteľňa, a. s., so sídlom Grösslingova 77, 824 68 Bratislava, IČO: 31 351 026 zastúpená Miroslavou Slovinskou, advokátkou so sídlom Štefánikovo námestie č.13, 052 01 Spišská Nová Ves, a na jej miesto do konania vstúpila obchodná spoločnosť: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803.

II. Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol nasledovne cit.:

„I. Žalobu v celom rozsahu z a m i e t a .

II. P r i z n á v a žalovanému v 1. a 2.rade voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorej výške bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.“

2. Súd prvej inštancie citoval ustanovenia § 39, § 53 ods. 1 a 5, § 54, § 151a, § 151b ods. 1 a 2, § 151j ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej aj ako „OZ“).

3. V odôvodnení uviedol, že predmetom konania je niekoľko nárokov žalobkyne - celkovo 8, ktoré sú uvedené v žalobnom návrhu, pričom žalobné výroky pod bodom II.-III. žalobného návrhu sa týkajú zdržania sa realizácie výkonu záložného práva oboma žalovanými. Ohľadom týchto nárokov súd prvej inštancie poukázal v celom rozsahu na odôvodnenie právoplatného rozsudku Okresného súdu Prešov vo veci sp.zn. 28C/129/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 5Co/39/2016, lebo aj v tejto veci súd sa zaoberal otázkami výkonu záložného práva na rovnakých skutkových tvrdeniach, aké produkovala žalobkyňa aj v predchádzajúcom konaní, a mal za to, že je namieste považovať v zmysle ustanovenia § 230 CSP nároky v týchto častiach za totožné. Uviedol, že pokiaľ žalobkyňa žiadala v bodoch IV. a V. žaloby o určenie neplatnosti právnych úkonov žalovaného v 1. rade smerujúcich k realizácii výkonu záložného práva a určenie neplatnosti žalovaného v 2.rade smerujúcich k realizácii dobrovoľnej dražby za neplatné, v tejto časti žalobu taktiež nepovažoval za dôvodnú. Nezistil, aby v tomto štádiu realizácie výkonu záložného práva či už zo strany žalovaného v 1. rade alebo žalovaného v 2. rade došlo k neplatným právnym úkonom a obaja postupovali len v intenciách zákona č. 527/2002

Z.z. o dobrovoľnej dražbe. Poukázal na to, že neplatnosť právnych úkonov odvádzaná žalobkyňou od tvrdenej neprijateľnosti zmluvných podmienok, resp. neplatnosti záložnej zmluvy bola v celom rozsahu vyriešená v konaní vedenom pod sp.zn. 28C/129/2014. Pokiaľ žalobkyňa v bode VI. žiadala určiť zmluvné podmienky dojednané medzi žalobcom a žalovanými za neplatné, súd prvej inštancie poukázal na to, že neprijateľnosťou zmluvných podmienok sa zaoberal už rozsudok Okresného súdu Prešov vo veci 11C/129/2014 a 28C/129/2014, ako aj 20Csp/227/2017. Súd prvej inštancie s poukazom na totožnosť skutkových tvrdení, avšak iný navrhovaný výrok považoval rozhodnutie v týchto veciach za vyslovenie právneho názoru súdu, ktorým je súd povinný sa v tomto konaní riadiť, de facto sa jedná o res iudicata. Pokiaľ žalobkyňa žiadala určiť v bode VII. žaloby, že úverová zmluva je neplatná a poukázala na ustanovenia § 39 a 39a Občianskeho zákonníka, nepovažoval tieto právne úkony za neplatné v zmysle týchto právnych ustanovení. Súd nezistil v tejto zmluve žiaden dôvod neplatnosti a ani žalobkyňou tvrdenú úžeru. Zdôraznil, že súdy nezistili ani v jednom z konaní, aby dlžníci boli postupom stavebnej sporiteľne zavádzaní, alebo aby došlo k nekalým praktikám z jej strany. Pokiaľ žalobkyňa vo výroku VIII. žaloby žiadala určiť, že žalovaný v 1. rade má nárok na plnenie od žalobcu za úver podľa: Úverová zmluva č. XXXXXXXXX zo dňa 04.07.2008 vo výške reálne požičanej istiny rovnej 66.313 eur, tento výrok je taktiež v podstate totožný s výrokmi, ktoré navrhovala žalobkyňa v predchádzajúcich konaniach a obsahovo, hoci nie formálne, boli navrhované s cieľom určenia úveru za bezúročný a bez poplatkov. S touto skutočnosťou sa vyporiadal súd už vo veci 11C/219/2014 a aj 20Csp/227/2017. Pokiaľ žalobkyňa žiadala v bode X. žaloby od žalovaného v 1. rade o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 3.000 eur, súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukázal na právnu úpravu podľa § 3 ods. 5 tretia veta Zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Súd prvej inštancie nezistil ani v jednom zo žalobkyňou vedených konaní taký právny stav - teda úspech resp. zamietnutie neúspešnej žaloby voči nej, ktorý by odôvodňoval nárok žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenie., teda právny základ tohto nároku nepovažoval za dôvodný.

4. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ustanovení § 255 ods. 2 a § 261 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) tak, že úspešným žalovaným v 1. a 2. rade priznal nárok na ich náhradu, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením. Dodal, že vzhľadom na genézu prípadu a nedôvodnosť tejto žaloby nevidel dôvod, aby aplikoval ust. § 257 CSP a nepriznal úspešným žalovaným náhradu trov konania.

5. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa. Namietala, že prejednávajúci súd preukázateľne nepristúpil v tejto veci k praktickej ochrane slabšej strany - spotrebiteľa v celom rozsahu, lebo súd zatiaľ nepodrobil predmetnú zmluvnú dokumentáciu medzi veriteľom a žalobkyňou súdnej kontrole ani predbežnému právnomu posúdeniu. Súd prvej inštancie nevykonal absolútne žiadne dokazovanie o reálne vzájomne vykonaných plneniach a nepreveril existenciu zmluvného vzťahu a ani plnenia služieb so strany dodávateľa. Spotrebiteľ má právo, aby jeho postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky, ani k následnému uplatneniu práv zo strany dodávateľa na plnenia vyplývajúce z neprijateľných podmienok. Podľa odvolateľky žalovaný v 1. rade v priamej a vecnej súčinnosti s dražobníkom už pripravuje výkon záložného práva formou dobrovoľnej dražby, v dôsledku čoho sa už žalovaný v 1. rade pripravuje k neoprávnenému zásahu do práv žalobkyne na obydlie, do jej práva na súkromný a rodinný život, ale najmä do jej práva vlastníť majetok. Súdu je ľahostajné aj to, že spotrebiteľ nemôže splnomocniť inú osobu na zriadenie záložného práva k nehnuteľnosti, ktorú vlastní. Opakovane navrhla súdu, aby vyzval žalovaného v 1. rade k predloženiu vyhlásenia o pravosti, výške a splatnosti pohľadávky, pre ktorú sa navrhuje výkon záložného práva jej nehnuteľnosti, ktorú následne žalobkyňa pre potreby tejto spornej veci posúdi a predloží súdu ako dôkaz úžernického konania žalovaného v 1. rade. Namietala, že veriteľ preukázateľne nerešpektuje ustanovenie § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka a svojvoľne započítava finančné plnenia od žalobcu. Žalobkyňa navrhla súdu, aby v tejto súvislosti vyžiadal od žalovaného v 1. rade všetky dôkazy o tom, že aké komplexne informácie mal žalovaný v 1. rade k dispozícii pri zisťovaní a overovaní schopnosti žalobkyne splácať úver. Súčasne s odvolaním v súlade s § 49 až § 57 CSP žalobkyňa vzniesla námietku zaujatosti zákonnej sudkyne JUDr. Daniely Baranovej voči spotrebiteľovi so zreteľom na jeho vzťah k sporu. O zaujatosti zákonnej sudkyne sa dozvedela z rozsudku zo dňa 03.03.2020. Má pocit, že konajúca sudkyňa je voči nej, spotrebiteľovi zaujatá a tento pocit vychádza z toho, že konajúca sudkyňa nebrala do úvahy jej doterajšie argumenty a výhrady voči obsahu žaloby. Podľa jej názoru, keby konajúca sudkyňa mala odborný záujem o riešenie tohto sporu, tak by sa vo svojom rozhodnutí nevenovala len vypisovaniu faktografických údajov z doterajších súdnych sporov žalobcu s úžerníckym veriteľom, ale by overila spotrebiteľskú zmluvu a identifikovala neprijateľné zmluvné podmienky, overila by vzájomné plnenia, ako aj vierohodnosť

pravosti pohľadávok k dražbe nehnuteľnosti žalobcu. Má za to, že ju konajúca sudkyňa preukázateľne šikanuje, čo potvrdila aj slovami v jej výzve zo dňa 12.02.2020 cit.: „pokiaľ sa opätovne na pojednávanie nedostavíte, súd bude mať za to, že sa zriekate svojho práva účastníckeho výsluchu a vysvetlenia všetkých okolností, ohľadom ktorých skutkových tvrdení uvádzate v žalobe podstatné okolnosti a žiadate žalobe vyhovieť.“ Odmietla platiť súdne trovy konania nemorálnej užerníckej protistrane a obracia sa na súd so žiadosťou o použitie ust. § 257 CSP. Navrhla, aby odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný v 1. rade. Nesúhlasil s odvolaním žalobkyne a považoval odvolaním napadnutý rozsudok, ako aj postup súdu prvej inštancie za správny, objektívny a spravodlivý. Podozrel, že k existencii/neexistencii neprijateľných zmluvných podmienok v úverovej zmluve č. XXXXXXXX zo dňa 04.07.2008 už v minulosti zaujal jednoznačné stanovisko Krajský súd v Prešove v rozsudku sp. zn. 14Co/82/2014-126 zo dňa 18.06.2015, právoplatnom dňa 11.11.2015, v ktorom konštatoval, že žalovaný v 1. rade voči žalobkyni neuplatňoval nároky z neprijateľných zmluvných podmienok. V prípade, ak by aj spotrebiteľská zmluva obsahovala neprijateľné zmluvné podmienky, neplatná je len táto podmienka a nie celá spotrebiteľská zmluva. V predmetnom konaní bola nepochybne ustálená výška pohľadávky, a to na sumu 58.970,02 eura. Okrem istiny úveru si žalovaný v 1. rade úspešne uplatnil jednak nárok z úveru vo výške 6,39 % p.a., jednak úrok z omeškania vo výške 6,39 % p.a. Na skutočnosti, že exekučný titul je vykonateľný a nárok žalovaného v 1. rade je nesporný, sa nič nezmenilo. Aj návrh žalobkyne na obnovu konania vedeného na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11C/129/2014 bol z procesných dôvodov zamietnutý. Ak žalobkyňa požadovala od žalovaného v 1. rade vyhlásenie o pravosti, výške a splatnosti pohľadávky, zopakoval, že voči žalobkyni sa domáha len právoplatne priznanej pohľadávky. Uviedol, že žalobkyňa žiadnym relevantným spôsobom a ani čiastočne nespláca a svojimi žalobami, podávanými vo väčšine prípadov v rozpore so základnými zásadami sporového konania (napr. res iudicata). Neprijateľnosťou zmluvných podmienok úverovej zmluvy sa zaoberalo aj rozhodnutie Okresného súdu Prešov vo veci 28C/129/2014 a 20Csp/227/2017. Čo sa týka výkonu záložného práva, o uvedenom spore bolo právoplatne rozhodnuté už v minulosti rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 28C/129/2014-158 zo dňa 30.11.2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5Co/39/2016 zo dňa 04.10.2016. Žalovaný žaloval žalobkyňu o zaplatenie stavebného úveru, ktorý úver nespadá pod definíciu spotrebiteľského úveru podľa zákona č. 258/2001 Z. z., ktorý bol platný v čase uzavretia v roku 2008. Takýto úver nie je určený na spotrebu, ani sa nepredpokladá, že ho uzatvárajú osoby finančne závislé a bola zneužitá ich tieseň alebo postavenie. Žalovaný v 1. rade svoju judikovanú pohľadávku vymáha prostredníctvom súdneho exekútora (sp. zn. 8Er227/2016) ako aj realizáciou zmluvného záložného práva prostredníctvom žalovaného v 2. rade. Mal za to, že v danom prípade nie je vhodné aplikovať pri náhrade trov konania ust. § 257 CSP. Navrhol potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny a priznať nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

7. V odvolacej replike žalobkyňa zotrvala, resp. zopakovala svoje odvolacie námietky voči rozsudku súdu prvej inštancie.

8. V odvolacej duplike žalovaný v 1. rade zotrval na všetkých svojich doterajších vyjadreniach. Uviedol, že vyjadrenie žalobkyne neobsahuje žiadne nové skutočnosti, na ktoré by už žalovaný nereagoval. Dôkazy, ktoré žalobkyňa opakovane navrhuje vykonať, a to aj v odvolacom konaní považoval za irelevantné, a to predovšetkým vzhľadom k tomu, že tie často nesúvisia s predmetom tohto konania (výkon záložného práva na základe právoplatne priznanej pohľadávky), navyš Okresný súd Prešov sa s nimi vypořádaval už niekoľkokrát v ostatných žalobkyňou iniciovaných súdnych konaniach. Uviedol, že neporušil svoju povinnosť s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť dlžníkov splácať úver. Súd prvej inštancie ani v jednom z dotknutých konaní nezistil, aby žalobkyňa bola postupom žalovaného v 1. rade akokoľvek zavádzaná alebo aby došlo k nekalým praktikám zo strany žalovaného v 1. rade. Závery prijatých právoplatných súdnych rozhodnutí sú pre žalobkyňu záväzné.

9. Vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného v 1. rade žalobkyňa zopakovala svoje odvolacie námietky voči rozsudku súdu prvej inštancie.

10. V prvom rade Krajský súd v Prešove ako nadriadený súd v zmysle § 54 odsek 2 CSP preskúmal vec z hľadiska aspektov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci a zistil, že na rozhodovanie o vylúčení zákonnej sudkyne nie sú splnené zákonné podmienky.

11. Podľa § 3 ods. 3 veta prvá zákona č. 757/2007 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj len „zákon č. 757/2004 Z.z.“), zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci.

12. Podľa článku 48 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky, nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Týmto sa rozumie sudca, ktorému bola vec pridelená na vybavenie v súlade s platným rozvrhom práce príslušného súdu. Tak, ako sudca nemá právo si vyberať vec, ktorú bude rozhodovať, nemajú ani účastníci právo vyberať si sudcu zodpovedajúceho ich predstavám. Sudca, ktorému bola vec pridelená, je povinný v nej konať až do jej právoplatného vybavenia. Vec mu môže byť odňatá len výnimočne nadriadeným súdom za splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 49 a nasl. CSP.

13. Podľa § 49 ods. 1 CSP, sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

14. Podľa § 49 ods. 3 CSP, dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

15. Podľa § 52 odsek 1 CSP, strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia musí byť v námietke zaujatosti okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužijú.

16. Podľa § 53 ods. 3 CSP, ak sa námietka zaujatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu alebo jeho rozhodovacej činnosti, súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

17. Zákonná sudkyňa sa k vznesenej námietke zaujatosti zo strany žalobkyne vyjadrila tak, že sa vo veci necíti byť zaujatá v žiadnom zákonnom ohľade a dôvode. Uviedla, že vo veci konala a rozhodla s najlepším vedomím a svedomím.

18. Nadriadený súd má za to, že námietka zaujatosti vznesená žalobkyňou sa týka len procesného postupu zákonnej sudkyne spočívajúcom vo vykonávaní dokazovania v spotrebiteľskom spore (v tejto súvislosti okrem iného aj s výsluchom žalobkyne na pojednávaní), vyhodnotením dokazovania a následným právnym posúdením veci, s ktorým žalobkyňa nesúhlasila. Ako uviedla samotná žalobkyňa, jej pocit o zaujatosti zákonnej sudkyne voči nej vychádzal z toho, že zákonná sudkyňa nebrala do úvahy jej doterajšie argumenty, a že zákonná sudkyňa má výhrady voči obsahu žaloby.

19. Ani Krajský súd v Prešove ako súd nadriadený Okresnému súdu Prešov nemôže v tomto štádiu konania zasahovať do procesného postupu zvoleného zákonnou sudkyňou (či už napr. prikázaním nejakého procesného úkonu alebo vylúčením sudcu z prejednávania veci z uvedeného dôvodu). Voľba procesného postupu v konaní je totiž výlučne vecou konajúceho sudcu, čo je bezprostredne spojené so zásadou nezávislosti súdnictva. Pokiaľ strana sporu nesúhlasí s postupom zákonnej sudkyne v konaní, má možnosť namietat' jeho nesprávnosť použitím opravných prostriedkov, čo napokon žalobkyňa aj využila. Nie však návrhom na jej vylúčenie podľa ustanovenia § 52 ods.1 CSP. Žalobkyňa vo vznesenej námietke zaujatosti neuviedla, že by zákonný sudca mal mať pomer k stranám sporu, ich zástupcom, prípadne pomer k veci.

20. Nadriadený súd konštatuje, že takýto postup nepostačuje ako relevantný dôvod na vylúčenie zákonnej sudkyne z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci.

21. Nakoľko námietka zaujatosti vznesená žalobkyňou sa týkala len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe zákonnej sudkyne a jej rozhodovacej činnosti, nadriadený súd na námietku zaujatosti neprihliadol v zmysle § 53 ods. 3 CSP.

22. V rámci odvolacieho konania bolo zo strany žalobkyne doručené dňa 14.03.2022 tunajšiemu súdu vyjadrenie, v rámci ktorého okrem iného uviedla, že jej žalovaný v 1. rade oznámil, že postúpil na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok svoju pohľadávku s príslušenstvom v sume 123.570,63 eura zo zmluvy o poskytnutom úvere č. XXXXXXXXX uzavretej dňa 09.07.2008 na spoločnosť EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803. Podľa tohto oznámenia je žalobkyňa povinná od dátumu prevzatia tohto oznámenia plniť všetky povinnosti podľa vyššie uvedenej zmluvy výhradne postupníkovi, a to v prospech jeho bankového účtu. K svojmu vyjadreniu žalobkyňa pripojila kópiu Oznámenia žalovaného v 1. rade o postúpení pohľadávky zo dňa 07.03.2022, adresovaného žalobkyni.

23. Podľa § 80 ods. 1 až 3 CSP, ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže žalobca navrhnúť, aby do konania na jeho miesto alebo na miesto žalovaného vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli. Súd vyhovie návrhu podľa odseku 1, ak sa preukáže, že po začatí konania došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto žalobcu. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované. Ten, kto vstupuje do konania, prijíma stav konania ku dňu jeho vstupu.

24. Z citovaného ustanovenia § 80 ods. 1 až 3 CSP vyplýva, že v priebehu konania môže dôjsť k prevodu alebo prechodu práv či vecí, o ktoré sa vedie spor na inú osobu než stranu prebiehajúceho sporu. K zmene sporových strán môže dôjsť jedine a výlučne v dôsledku skutočnosti, ktorá nastala po začatí konania. Pri rešpektovaní princípu jednotnosti konania k zmene sporových strán môže dôjsť aj v odvolacom konaní. Subjektom, ktorý disponuje procesnou aktivitou pri zmene strán sporu je podľa novej právnej úpravy CSP výlučne žalobca, pričom žalobca je oprávnený navrhnúť zmenu sporových strán v každom možnom prípade. V prípade, že žalobca navrhuje, aby do konania vstúpil namiesto neho iný subjekt, je potrebný súhlas tohto subjektu so vstupom do konania.

25. Súd vyhovie návrhu na zmenu strany sporu v prípade, ak zmenu navrhne oprávnený subjekt, teda žalobca, ďalej ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto žalobcu a ak sa preukáže, že došlo k právnej skutočnosti podľa § 80 ods. 1 CSP.

26. Odvolací súd po oboznámení sa s vyjadrením žalobkyne a kópiou Oznámenia o postúpení pohľadávky zo dňa 07.03.2022 posúdil jej oznámenie z obsahového hľadiska ako návrh, aby do konania na miesto žalovaného v 1. rade vstúpil ten, na koho prešli práva a povinnosti spojené zo zmluvou o poskytnutom úvere č. XXXXXXXXX zo dňa 09.07.2008, spoločnosť EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803. Z Oznámenia o postúpení pohľadávky zo dňa 07.03.2022 mal odvolací súd za preukázané, že pôvodný žalovaný v 1. rade ako postupca a spoločnosť EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803 ako postupník uzavreli Zmluvu o postúpení pohľadávok, predmetom ktorej bol prevod pohľadávky pôvodného žalovaného v 1. rade ako postupcu zo Zmluvy o poskytnutom úvere č. XXXXXXXXX zo dňa 09.07.2008.

27. Z uvedeného dôvodu vyhovel návrhu na zmenu strany sporu na strane žalovaného v 1. rade v priebehu odvolacieho konania tak, ako je uvedené vo výroku I. tohto uznesenia.

28. Odvolací súd uvádza, že zistil z výpisu žalovaného v 2. rade z Obchodného registra, že k 14.05.2020 žalovaný v 2. rade zmenil svoje obchodné meno z Dražobná spoločnosť, a.s. na U9, a.s. Z uvedeného dôvodu odvolací súd označil žalovaného v 2. rade v záhlaví tohto uznesenia pod obchodným menom U9, a.s., v súlade s aktuálnym znením zápisu žalovaného v 2. rade v Obchodnom registri.

29. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania

(§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

30. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov a námietok žalobkyne v kontexte s namietanými nesprávnym právnym posúdením veci a nesprávnymi skutkovými zisteniami súdu, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (pozri napr. Ústavný súd SR, sp. zn. II. ÚS 78/05).

31. Okrem iného sa v prejednávanej veci žalobkyňa domáhala uloženia povinnosti žalovanému v 1. rade zdržať sa úkonov smerujúcich k realizácii výkonu záložného práva podľa Úverovej zmluvy č. XXXXXXXX zo dňa 4.7.2008 zo Záložnej zmluvy k nehnuteľnostiam v obci Y. Š., katastrálne územie Y. Š. podľa listov vlastníctva č. XXX a č. XXXX. Taktiež to, že žalovaný v 2. rade je povinný zdržať sa úkonov smerujúcich k realizácii dobrovoľnej dražby nehnuteľností v obci Y. Y., katastrálne územie Y. Y. podľa listov vlastníctva č. XXX a č. XXXX.

32. Súd prvej inštancie zamietol žalobu vo vzťahu k týmto dvom uplatneným nárokom v podstate pre existenciu prekážky rozhodnutej veci vzhľadom na predchádzajúce konanie vedené na tamomšom súde pod sp. zn. 28C/129/2014. Z pripojeného spisu Okresného súdu Prešov odvolací súd zistil, že v uvedenom konaní sa žalobkyňa a jej bývalý manžel domáhali voči žalovanému uloženia povinnosti zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou zo Zmluvy o zriadení záložného práva zo dňa 04.07.2008 uzavretej medzi žalobcami a W. R. R., C..R., predmetom ktorej sú nehnuteľnosti v obci Y. Š., v katastrálnom území Y. Š. zapísané na LV č. XXXX, t.j. rodinný dom so súp. číslom XXXX stojaci na parcele č. XXXX/XXX a pozemky/parcely registra „C“, evidované na LV č. XXX - záhrady na parcele č. XXXX/X o výmere 382 m², zastavané plochy a nádvorcia na parcele č. XXXX/X o výmere 515 m², zastavané plochy a nádvorcia na parcele č. XXXX/XXX o výmere 85 m² a zároveň žiadali určiť neprijateľné zmluvné podmienky v úverovej zmluve č. XXXXXXXX/XXXX uzatvorenej dňa 4.7.2008 na str. č. 4, čl. V., v bode č. 6 a v záložnej zmluve č. XXXXXXXX/XXXX uzatvorenej dňa 4.7.2008 na str. č. 3, čl. III. Výkon záložného práva, bod 1. Okresný súd Prešov rozsudkom č.k. 28C/129/2014-158 zo dňa 30.11.2015 konanie žalobcu v 2. rade voči žalovanému zastavil a žalobu žalobkyne v 1. rade zamietol. Na odvolanie žalobkyne v 1. rade rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 04.10.2016, č.k. 5Co/39/2016-182 bol rozsudok Okresného súdu Prešov v jeho napadnutej časti t.j. vo výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobu žalobkyne v 1.rade zamietol potvrdený. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 15.12.2016.

33. Vo vzťahu navrhovanému určení neplatnosti právnych úkonov smerujúcich k realizácii výkonu záložného práva a dobrovoľnej dražby, ktoré žalobkyňa odvádzala od tvrdenej neprijateľnosti zmluvných podmienok, resp. neplatnosti záložnej zmluvy súd prvej inštancie konštatoval, že táto otázka bola v celom rozsahu vyriešená v konaní vedenom pod sp.zn. 28C/129/2014 a pokiaľ obaja žalovaní postupovali podľa tejto záložnej zmluvy, postupovali v súlade so zákonom a nemožno vyčítať ich konaniam neplatnosť, ktorá by mala byť posudzovaná podľa § 52 a nasl. OZ resp. podľa § 39 OZ. Ďalej pokiaľ žalobkyňa v bode VI. žiadala určiť zmluvné podmienky dojednané medzi žalobcom a žalovanými za neplatné, poukázal na to, že neprijateľnosťou zmluvných podmienok sa zaoberal už rozsudok Okresného súdu Prešov vo veci 11C/129/2014 a 28C/129/2014, ako aj 20Csp/227/2017. Súd prvej inštancie považoval rozhodnutia v týchto veciach za vyslovenie právneho názoru súdu, ktorým je súd povinný riadiť, de facto ide o prekážku rozhodnutej veci.

34. Podľa § 230 CSP ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

35. Existencia prekážky právoplatne rozhodnutej veci tvorí neodstrániteľnú vadu konania, na ktorú je súd povinný prihliadať ex officio. Teória procesného práva vymedzuje prekážku právoplatne rozhodnutej veci dvoma kritériami, a to totožnosťou osôb (sporových strán) a totožnosťou predmetu konania. O totožnosť osôb ide vtedy, ak sa v konaní zúčastňujú tie isté osoby ako v konaní ukončenom právoplatným rozhodnutím súdu. Ten istý predmet konania je daný, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t.j. vyplýva z rovnakého skutku).

36. V súvislosti so záverom súdu prvej inštancie o existencii prekážky právoplatne rozhodnutej veci, odvolací súd konštatuje, že je potrebné primerane aplikovať závery rozsudku Súdneho dvora EU zo 17. mája 2022, C - 600/19, podľa ktorého článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá z dôvodu účinku právnej sily rozhodnutej veci a preklúzie neumožňuje ani súdu preskúmať ex offo nekalú povahu zmluvných podmienok v rámci konania o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou, ani spotrebiteľovi po uplynutí lehoty na podanie námietky dovoliť sa nekalej povahy týchto podmienok v tomto konaní alebo v neskoršom určovacom konaní, pokiaľ uvedené podmienky už boli pri začatí konania o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou predmetom preskúmania ich prípadnej nekalej povahy vykonaného súdom ex offo, ale ak súdne rozhodnutie povoľujúce výkon rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou neuvádza žiadne odôvodnenie, aspoň v stručnej forme, preukazujúce toto preskúmanie, a ani neuvádza, že posúdenie vykonané týmto súdom po uvedenom preskúmaní už nebude možné spochybniť bez podania námietky v uvedenej lehote.

37. Totožnosť osôb v konaní vedenom pod sp. zn. 28C/129/2014 a v prejednávannej veci je nepochybne jasná. Pokiaľ však ide o totožnosť predmetu konania, odvolací súd konštatuje, že o tej zatiaľ nemožno hovoriť, keďže v konaní vedenom pod sp. zn. 28C/129/2014 o uloženie povinnosti zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou zo Zmluvy o zriadení záložného práva zo dňa 04.07.2008, ako aj v konaní vedenom pod sp. zn. 11C/129/2014, na ktoré odkazuje súd v rozsudku zo dňa 30.11.2015 (ustálená výška pohľadávky 58.970,02 eura), a v konaní 20Csp/227/2017 (ktoré taktiež poukazovalo na konanie sp. zn. 11C/129/2014), sa súd doposiaľ plnohodnotne nezaoberal ex offo nekalou povahou zmluvných podmienok predmetnej Úverovej zmluvy a záložnej zmluvy, napr. v súvislosti s možnosťou veriteľa využiť právo upravené v § 565 Občianskeho zákonníka.

38. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na pripomienky Európskej komisie Súdnemu dvoru EÚ vo veci C-598/21, žalobcu Všeobecnej úverovej banky, v ktorej tunajší súd podal návrh na začatie konania o prejudiciálnej otázke týkajúcej sa výkladu článku 47 v spojení s čl. 4 a 38 Charty základných práv Európskej únie, smernice Rady 93/13/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES, zásady efektivity práva Európskej únie a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES. V bode 58. týchto pripomienok je uvedené cit.: „Vzhľadom na vyššie uvedené sa Komisia domnieva, že vnútroštátnemu súdu nielenže nič nebráni, ale dokonca je povinný v rámci konania (pokiaľ v konaní vo veci samej, ktoré žalobcovia začali, má k dispozícii právne a skutkové okolnosti potrebné na tento účel) posúdiť ex offo, či zmluvná podmienka uvedená v článku VI. bodoch 42 a 42.1 zmluvy, podľa ktorej sa spotrebiteľ „dohodol“ s VUB bankou na jej možnosti využiť právo veriteľa upravené v § 565 Občianskeho zákonníka (a ktorej dôsledkom je zároveň aj možnosť následného výkonu záložného práva k nehnuteľnosti, ktorá je zároveň obydliím spotrebiteľa, na dobrovoľnej dražbe), sa má považovať za nekalú podmienku podľa článku 3 ods. 1 smernice.“

39. Z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie vyplynuli nasledovne skutočnosti.

40. Dňa 04.07.2008 žalobkyňa so svojím bývalým manželom A.. H. Y. uzavrela s právnym predchodcom žalovaného v 1. rade Úverovú zmluvu č. XXXXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie stavebného úveru s cieľovou sumou 2.000.000,- Sk pri úrokovej sadzbe 6,39 % ročne. V zmysle Úverovej zmluvy sa po splnení všetkých podmienok pridelenia cieľovej sumy v § 8 Všeobecných obchodných podmienok pre stavebné sporenie O. (VOP) medziúver pretransformuje na nevypovedateľný stavebný úver vo výške rozdielu medzi zostatkom dlžnej sumy medziúveru a nasparenou sumou na sporiteľskom účte, s úrokovou sadzbou 5 % ročne.

41. Za účelom zabezpečenia pohľadávky z Úverovej zmluvy uzavrel právny predchodca žalovaného v 1. rade ako záložný veriteľ so žalobkyňou a jej bývalým manželom A.. H. Y. ako záložníkmi dňa 04.07.2008 Záložnú zmluvu podľa § 151a - 151m Občianskeho zákonníka (OZ), predmetom ktorej bolo zriadenie záložného práva záložným veriteľom na zabezpečenie pohľadávky s príslušenstvom vrátane zmluvnej pokuty z Úverovej zmluvy č. 1 Zmluvy o stavebnom sporení č. XXXXXXXX. Záložné právo sa zriadilo na nehnuteľný majetok - rozostavaný rodinný dom spolu s vlastníckym podielom vo výške 1/1 A.. H. Y. C. H.. C. Y. nachádzajúci sa podľa listu vlastníctva č. XXX a podľa geometrického plánu č. X/XXXX zo dňa 14.1.2008 v obci Y. Š. v katastrálnom území Y. Š. na parcele č. XXXX/XXX, ako aj parcely registra C evidované na katastrálnej mape a podľa geometrického plánu č. X/XXXX a to parcela č. XXXX/

X o výmere 382 m², druh pozemku záhrady, parcela č. XXXX/XXX o výmere 85 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoría, parcela č. XXXX/X o výmere 515 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoría s tým, že v čase uzavretia zmluvy je cena záložného majetku 2.200.000,- Sk.

42. Záložná zmluva má typickú formulárovú podobu, pripravil ju právny predchodca žalovaného v 1. rade a obsahuje klauzulu, že v prípade neplnenia akýkoľvek podmienok dohodnutých v Úverovej zmluve zo strany dlžníka a požadovania okamžitého splatenia úveru zo strany veriteľa, môže záložný veriteľ začať výkon záložného práva bez súdneho procesu, t.j. predajom zálohu na dobrovoľnej dražbe.

43. Pre nesplácanie úveru právny predchodca žalovaného v 1. rade listom zo dňa 28.12.2012 požiadal žalobkyňu o okamžité splatenie celého zostatku úveru vo výške 58.970 eur. Na základe listu zo dňa 20.08.2013 oznámil právny predchodca žalovaného v 1. rade žalobkyňi začatie realizácie zmluvného záložného práva s tým, že začína s výkonom záložného práva na uspokojenie pohľadávky, ktorá ku dňu 20.8.2013 predstavuje istinu vo výške 58.970,02 eura, riadny úrok vo výške 6,39 % ročne z tejto sumy od 29.12.2012 do zaplatenia a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 29.12.2012 do zaplatenia. V tomto liste zároveň oznámil žalobkyňi, že spôsobom výkonu záložného práva bude predaj zálohu na dobrovoľnej dražbe, ku ktorej pristúpa v lehote 30 dní od doručenia tohto oznámenia, ak dlh neuhradí. Listom zo dňa 04.01.2018 vyzval žalovaný v 2. rade ako dražobník žalobkyňu na umožnenie vykonania ohodnotenia založenej nehnuteľnosti a oznámil jej termín znaleckej obhliadky 29.01.2018 o 10.00 hod. Podľa oznámenia o dražbe zn. 140/2018 žalovaného v 2. rade bol stanovený termín dobrovoľnej dražby predmetných založených nehnuteľností na dátum 25.05.2018.

44. Tunajší súd poskytol dočasnú ochranu žalobkyňi uznesením zo dňa 10.05.2018, č.k. 19Co/59/2018-76, keď zmenil zamietajúce uznesenie súdu prvej inštancie a nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil povinnosť žalovaným zdržať sa výkonu záložného práva k predmetným nehnuteľnostiam, s trvaním do právoplatnosti skončenia konania vo veci samej.

45. Okolnosti prejednávanej veci sú také, že žalobkyňa a jej bývalý manžel si vzali stavebný úver, poskytli vtedy rozostavaný rodinný dom patriaci do ich bezpodielového spoluvlastníctva ako záloh, splácali úver, až kým sa nedostali do finančnej krízy, žalobkyňa bola na materskej, manžel prišiel o príjem z podnikania, porušili zmluvu v časti o splácaní úverov, žalovaný v 1. rade trvá na dôsledkoch zosplatenia a na výkone dobrovoľnej dražby, založený rodinný dom je obydlie pre žalobkyňu. Vyššie uvedené okolnosti sa posudzujú v rámci ex ante preventívneho vyhodnotenia primeranosti dobrovoľnej dražby zo strany súdu.

46. Nemali by byť žiadne pochybnosti o pohľadávke žalovaného v 1. rade voči žalobkyňi. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom žalovaného v 1. rade aj v tom, že dobrovoľná dražba je jeden zo zákonných spôsobov výkonu záložného práva a že má na jej vykonanie právo. Niet žiadnych pochybností ani v tom, že žalobkyňa a jej bývalý manžel ako dlžníci porušili zmluvné povinnosti v časti splácania úverov. Odvolací súd sa však nestotožňuje s názorom, že neexistujú žiadne obmedzenia výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou. Aj tak silné právo, akým nepochybne záložné právo je, môže pri jeho výkone čeliť obmedzeniu vo svetle princípov súkromného práva.

47. V tomto smere možno závery ústavného súdu, v spojení s rozsudkom súdneho dvora (PL. ÚS 23/2014, C-34/12), označiť za akýsi manuál výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou v sporoch so slabšou zmluvnou stranou.

48. Okolnosti, akými sú najmä (i)chránený záloh (obydlie), (ii)chránené osoby ako dražbou dotknuté osoby, (iii)proporcionálna vzťah pohľadávky a zálohu, (ip) možnosti udržania vlastníctva k zálohu uspokojením pohľadávky iným spôsobom ako dražbou v prípade núteného výkonu záložného práva (súdnou exekúciou), (ir) dobrovoľná dražba ako prostriedok ultima ratio pri existencii iných možností výkonu záložného práva, (is) možnosti reštartu v splácaní úveru, (it) hrozba mimosúdneho vymoženía plnenia z neprijateľnej zmluvnej podmienky,(iu) oslabenie práva premlčaním, (iv) nedostatok odbornej starostlivosti veriteľa pri vyhodnocovaní bonity dlžníkov dôležitej na splácanie úveru predstavujú okolnosti, ktoré môžu mať relevanciu v konaní o zdržanie sa výkonu záložného práva v procese dobrovoľnej dražby. Oddialenie dobrovoľnej dražby a dosiahnutie súdneho príkazu na zdržanie sa dobrovoľnej dražby závisí od intenzity vyššie uvedených okolností. Ak súčasne pôsobia dve a viac z vyššie uvedených okolností, úmerne s tým stúpa opodstatnenie obmedzenia dobrovoľnej dražby, najmä, ak záložné právo rozhodnutím súdu nezanikne a veriteľovi plynú úroky z omeškania.

49. Žalobkyňa a jej bývalý manžel ako dlžníci boli pri uzatváraní Úverovej zmluvy v postavení spotrebiteľov a žalovaný v 1. rade v postavení dodávateľa. Napriek uvedenému však nebolo možné aplikovať na vec zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinný v čase uzatvorenia úverovej zmluvy. Ust. § 1 ods. 2 tohto zákona stanovuje, že zákon sa nevzťahuje na zmluvy o poskytnutí úveru na účely nadobudnutia existujúcich alebo projektovaných nehnuteľností, dodatočné alebo ďalšie stavebné úpravy dokončených stavieb a ich údržbu. Spotrebiteľský status žalobkyne vyplýva z § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka.

50. V rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie vo veci C75/2015 Tarcau proti banka Comerciala Intesa San Paolo Romaniáz 19.11.2015, Súdny dvor dospel k záveru, že smernica rady 93/2013 EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa môže použiť na zmluvu o zabezpečení záväzku nehnuteľnosťou alebo zmluvu o ručení uzavretú medzi fyzickou osobou a úverovou inštitúciou s cieľom zabezpečiť splnenie povinností, na ktoré sa zaviazala obchodná spoločnosť voči tejto inštitúcii v úverovej zmluve ak táto fyzická osoba konala s cieľom, ktorý nesúvisí s jej obchodom, podnikaním alebo povoláním a k uvedenej spoločnosti nemá žiadny funkčný vzťah.

51. Podľa § 292 CSP, súd pri prvom procesnom úkone vo vzťahu k spotrebiteľovi vhodným spôsobom spotrebiteľa poučí a) možnosti zastúpenia, b) o jeho procesných právach a povinnostiach nielen v rozsahu všeobecnej poučovacej povinnosti, ale poučí ho aj o dôkazoch, ktoré je potrebné predložiť, o možnosti podať návrh na neodkladné opatrenie alebo zabezpečovacie opatrenie a o iných možnostiach potrebných na účelné uplatnenie alebo bránenie jeho práv.

52. Otázka spotrebiteľskej povahy veci je relevantná najmä pokiaľ ide o použitie ustanovení zákona týkajúcich sa poučovacej povinnosti zo strany súdu, najmä vhodného spôsobu poučenia spotrebiteľa nad rámec všeobecnej poučovacej povinnosti, poučenia o viacerých možnostiach zastupovania, poučenia aj o iných spôsoboch účelnej obrany (§292 CSP). Je nevyhnutné, by súd riadne a preukázateľne vykonal poučenie podľa ust. § 292 písm. b) CSP, teda vhodným spôsobom, nie len v rozsahu všeobecnej poučovacej povinnosti, no najmä aj o iných možnostiach procesnej obrany (iných možnostiach potrebných na účelné bránenie jeho práv). Z obsahu spisu vyplýva, že na čl. 90 je pokyn vyššej súdnej úradníčky kancelárii zo dňa 12.07.2018 na doručenie poučenia žalobkyni podľa § 160 CSP a 292 CSP. Z ďalšieho obsahu spisu nevyplýva, že by poučenie podľa § 292 CSP bolo aj žalobkyni doručené, súdnu doručenkú adresovanú žalobkyni s prílohou písomného poučenia podľa § 292 v spise odvolací súd nenašiel. Súd prvej inštancie následne už doručoval žalobkyni vyjadrenie žalovaného v 1. rade, na ktoré reagovala žalobkyňa písomným podaním zo dňa 04.09.2018.

53. Odvolací súd poukazuje na bod 19. odôvodnenie uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/42/2020-196 zo dňa 25.11.2020, v ktorom najvyšší súd uviedol, že podstatnou pre posúdenie dôvodnosti žalobného návrhu je posúdenie, či zdržanie výkonu záložného práva neobmedzene do budúcnosti, je adekvátnym prostriedkom ochrany práv žalobcov. Najvyšší súd poukázal na svoju doterajšiu rozhodovaciu prax, ktorá dospela k záveru, že právna úprava dobrovoľných dražieb, resp. možnosť vymáhania plnení zo spotrebiteľských zmlúv takouto formou nie je v rozpore s ochranou spotrebiteľa, ktorá vyplýva z práva Európskej únie, avšak len za predpokladu, že príslušná právna úprava umožňuje zabezpečenie ochrany práv spotrebiteľa, resp. ju aspoň prakticky neznemožňuje alebo nadmerne nesťažuje. Konštatoval, že právo na obydlie spotrebiteľa nemožno chápať ako absolútne nedotknuteľné. Pri kolízii ústavou garantovaných práv a to práva žalobcov na ochranu obydli zaručeného čl. 21 ústavy, či čl. 8 dohovoru a na druhej strane práva žalovanej na ochranu majetku zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 Dodatočného protokolu, je potrebné vykonať test proporcionality „stricto sensu“ za účelom zistenia, či obmedzenie ustanovené zákonom resp. na základe zákona, zodpovedá legitímnemu cieľu a je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti (porov. Rozhodnutia ústavného súdu napr. I. ÚS 4/02, I. ÚS 36/02, I. ÚS 193/03).

54. Odvolací súd konštatuje, že sama osebe zmluvná podmienka o dobrovoľnej dražbe nemôže byť nekalá. Veď ide o zákonný prostriedok výkonu záložného práva. Problém nastáva vtedy, ak sa má inak legálnym prostriedkom vymôcť nečestné plnenie. Vtedy už je možné zmluvnú klauzulu, ktorá inak má oporu v zákonom regulovanom pravidle, posúdiť ako nekalú (za nekalé sa považujú podmienky, ak v spojení s inými zmluvnými podmienkami, čl.4 ods.1 Smernice rady 93/13 ES o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, cit. so zreteľom ...a na iné podmienky...).

55. Pri realizácii dobrovoľnej dražby chýba kontrola neprijateľných zmluvných podmienok, lebo ju vykonáva súkromná osoba na podnet veriteľa, tiež súkromnej osoby. Môže sa preto realizovať na pohľadávku, ktorej výšku a ďalšie zmluvné podmienky spotrebiteľ - dlžník namieta. Uvedený stav je riešený aj v prejednávanej veci. Je preto možné ustáliť, že pri realizácii výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou, ktorú iniciuje žalovaný, by mohlo byť vymožené plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok, keďže by tieto neboli podrobené súdnej kontrole. Aby bolo možné zabezpečiť súdnu ochranu tohto ústavného práva, je nevyhnutná súdna kontrola neprijateľnosti zmluvných podmienok právneho vzťahu účastníkov konania.

56. Nezodpovedanou otázkou v súvislosti s výkonom záložného práva dobrovoľnou dražbou je rozsah splatenia pohľadávky žalovaného v 1. rade zo strany žalobkyne. Občiansky zákonník ako právny predpis upravujúci spotrebiteľské vzťahy je v súlade s ust. § 54 priamo aplikovateľný i na úverovú zmluvu uzatvorenú podľa ust. § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Občiansky zákonník na rozdiel od Obchodného zákonníka v ust. § 566 ukladá pri čiastočnom plnení peňažného dlhu započítavať plnenie dlžníka najprv na istinu a potom na úroky, ak dlžník neurčí inak. Či zo strany žalobkyne ako dlžníčky k takémuto inému určeniu došlo, sa z odôvodnenia rozsudku zistiť nedá. V obdobných veciach iných veriteľov bolo vyhlásené za neprijateľné dojednanie o poradí započítavania platieb dlžníka na poplatky, úroky z omeškania, úroky pred istinou (napr. rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín zo dňa 2.6.2014, č.k. 5C/143/2013-105 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 16.12.2014, č.k. 5Co/611/2014-130). Uvedené dojednanie je jednoznačne v neprospech spotrebiteľa, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach a spôsobuje enormné zaťaženie dlžníka tým, že nesplácaním istiny (nezapočítaním platieb na istinu) sa nepretržite navyšujú úroky z úveru ako jeho príslušenstvo.

57. Podľa čl. 8 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení Smernice Rady 87/102/EHS, členské štáty zabezpečia, že veriteľ pred uzavretím zmluvy o úvere posúdi úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy. Členské štáty, ktorých právne predpisy ukladajú veriteľovi povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa na základe nahliadnutia do príslušnej databázy, si môžu túto povinnosť zachovať.

58. V zmysle bodu 26. preambuly smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS členské štáty by mali prijať vhodné opatrenia na podporu zodpovedných postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu, berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi. Tieto opatrenia môžu napríklad zahŕňať poskytovanie informácií a vzdelávanie spotrebiteľov vrátane upozornení o rizikách spojených s neplnením zmluvných ustanovení týkajúcich sa splátok a s nadmernou zadlženosťou. Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takémuto správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o kreditnom riziku uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (1), veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebiteľia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti.

59. V tejto súvislosti Súdny dvor v rozsudku z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais (C-565/12, EU:C:2014:190), posudzoval dodržanie takýchto hraníc vymedzených pre režim sankcií, ktorý bol stanovený zo strany členského štátu, v danom prípade v súvislosti so sankciou spočívajúcou v zániku v zásade celého nároku veriteľa na úroky v prípade porušenia povinnosti upravenej v článku 8 smernice 2008/48, preveriť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu spotrebiteľa. Vzhľadom na dôležitosť cieľa ochrany spotrebiteľov, ktorý je nerozlučne spojený s povinnosťou veriteľa preveriť úverovú bonitu dlžníka, Súdny dvor rozhodol, že ak by sa sankcia zániku nároku na úroky oslabila alebo úplne znefunkčnila, nevyhnutne by z toho vyplývalo, že nemá skutočne odrádzajúcu povahu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, body 52 a 53) (bod 64., 65. Rozsudku SD vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Bíróovej).

60. Súdny dvor EÚ vo veci sp. zn. C - 449/13 rozhodol, že ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že: jednak bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej dôkazné bremeno nesplnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 smernice 2008/48 zaťažuje spotrebiteľa, a jednak bránia skutočnosti, aby sa súd z dôvodu štandardného ustanovenia musel domnievať, že spotrebiteľ uznal úplné a správne vykonanie veriteľom jeho predzmluvných povinností, pričom toto ustanovenie má za následok aj prenesenie dôkazného bremena o vykonaní uvedených povinností, ktoré môže narušiť účinnosť práv priznaných smernicou 2008/48. Článok 8 ods. 1 smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že jednak nebráni, aby bolo ohodnotenie úverovej bonity spotrebiteľa uskutočnené len na základe ním predložených informácií za predpokladu, že sú tieto informácie dostatočné a že k obyčajným vyhláseniam spotrebiteľa sú pripojené dôkazy, a jednak neukladá veriteľovi povinnosť systematicky overovať pravosť informácií poskytnutých spotrebiteľom.

61. Podľa názoru odvolacieho súdu je časove neobmedzené uloženie zdržania sa výkonu záložného práva do budúcnosti adekvátnym prostriedkom ochrany práv žalobkyne s poukazom na také konanie veriteľa, kedy je zrejmé, minimálne na úrovni nedbanlivosti, jeho zlyhanie ako profesionálneho poskytovateľa úverov, ktorý nezohľadní úroveň bonity dlžníka a uspokojí sa len s tým, že má svoju pohľadávku zabezpečenú nehnuteľnosťou dlžníka (spotrebiteľa), ktorá v zmluvnom vzťahu je nepochybne slabšou stranou.

62. Skutočnosť, že súd členskej krajiny Európskej únie uloží časovo neobmedzené obmedzenie výkonu práva, ktorý dodávateľ voči spotrebiteľovi nadobudol konaním, ktorým porušil svoju povinnosť posúdenia úverovej bonity spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných od spotrebiteľa a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy danú Smernicou Európskeho parlamentu a rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení Smernice Rady 87/102/EHS je účinným a primeraným opatrením, ktoré zároveň odradzuje od takéhoto konania dodávateľov, ktorí porušia povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa.

63. Strata obydlia, respektíve právo na obydlie nie je absolútne nedotknuteľné a pokiaľ je tento proces podrobený súdnej kontrole, nie je to ani v rozpore s právom EÚ, no pokiaľ by pri zhodnotení podľa testu proporcionality, akým spôsobom prispeli k vzniknutej situácii žalobkyňa a žalovaný, a žalovaný by zapríčinil túto situáciu svojím neodborným konaním ohľadne posúdenia bonity v rozpore s princípmi podnikateľského rizika, a uspokojil sa s ich podpisom na záložnej zmluve, došlo by k neprimeranému zásahu do práv žalobkyne. Podľa tvrdenia žalobkyne, tá má v založenej nehnuteľnosti - rodinnom dome, trvalý pobyt, rovnako ako aj jej rodinní príslušníci.

64. Odvolací súd pripomína, že špeciálnu pozornosť musí všeobecný súd venovať prípadom, keď je predmetom sporu nehnuteľnosť slúžiaca pre potreby bývania, pretože v takom prípade je nepriamo dotknuté nielen právo na súkromný a rodinný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 dohovoru, z ktorého vyplývajú tiež určité procedurálne garancie (porovnaj nálež II. ÚS 294/2018 z 11. októbra 2018, bod 12), ale aj právo každého na zachovanie ľudskej dôstojnosti zaručené čl. 19 ods. 1 ústavy. Všeobecný súd musí byť preto ostražitý v prípadoch, keď je žaloba podaná práve z dôvodu ochrany pred tvrdeným nezákonným zásahom do vlastníckeho práva k rodinnému domu uspokojujúceho základnú potrebu bývania žalobcov.

65. Výkon záložného práva ako každý iný výkon práva musí byť v súlade so zásadou dobrých mravov uplatňovanou v spoločnosti. Platí totiž ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

66. Ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka patrí k právnym normám s relatívne neurčitou hypotézou, t.j. k právnym normám ktorých hypotéza nie je stanovená priamo právnym predpisom a ktoré tak prenechávajú súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jedinom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, dopredu vymedzeného okruhu okolností. Pri posudzovaní, či konanie účastníka občianskoprávneho vzťahu je v súlade či v rozpore s dobrými mravmi, zákon výslovne neurčuje, z akých hľadísk má súd vychádzať. Rozhodnutie o tom, či sú splnené podmienky pre použitie ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, je vždy potrebné urobiť po starostlivej úvahe, v rámci ktorej musia byť zvážené všetky rozhodujúce skutočnosti.

67. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi vyplýva tiež z ustanovenia § 4 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzatvorenia úverovej zmluvy. Podľa tohto ustanovenia predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody. Ani toto ustanovenie vyčerpávajúcim spôsobom neuvádza všetky možné prípady konania odporujúceho dobrým mravom, čo je zrejmé zo slovného spojenia „najmä“.

68. Pri poskytovaní úverov ako finančných produktov je potrebné vždy postupovať s odbornou starostlivosťou, čo priamo vyplýva z ustanovenia § 2 písm. u/ zákona č. 250/2007 Z.z. v. Podľa tohto ustanovenia sa odbornou starostlivosťou rozumela úroveň osobitnej schopnosti a starostlivosti, ktorú možno rozumne očakávať od predávajúceho pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi, alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti.

69. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že ak je agenda poskytovania úverov obzvlášť sledovaná z dôvodu neistých pomerov, ktoré môžu nastať po poskytnutí úveru, potom musia existovať prísne nároky na vyžadovanie povinnosti konať s odbornou starostlivosťou a vyhodnotiť bonitu spotrebiteľa, keďže na rozdiel od neistých okolností po uzatvorení zmluvy, je stav spotrebiteľa z pohľadu jeho osobných majetkových pomerov v čase kontraktácie spoznatelný. Banka k poskytovaniu úveru nemôže pristupovať nezodpovedne a vždy musí zvažovať, komu úver poskytne a komu nie. Je nelogické až hazardné, poskytovať úver osobe za podmienok, ktoré neprivodia nič iné, len následný súdny spor, exekúciu, navyšovanie zadĺženia, dobrovoľnú dražbu nehnuteľnosti. Ak Súdny dvor uznal ako odradzujúcu sankciu nepriznanie úrokov pri nezodpovednom prístupe dodávateľa na finančnom trhu pre porušenie konať s odbornou starostlivosťou, potom je podľa názoru odvolacieho súdu úplne eurokonformné aplikovať § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a porušenie závažnej povinnosti veriteľa považovať za odporujúce morálke.

70. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúca. Cieľ je efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať. Schopnosť spotrebiteľa splácať úver treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto veriteľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet a to stranu príjmov a výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver. Povinnosť preverovať bonitu potencionálneho klienta sa nemá zo strany veriteľa iba realizovať (formálne), ale musí sa realizovať s odbornou starostlivosťou, tak aby výsledok - poskytnutie úveru, nebol rizikový pre veriteľa, dlžníka a ani spoločnosť.

71. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 389 odsek 1 písm. c) CSP rozsudok zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

72. V novom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne zaoberať sa dôvodnosťou uplatneného nároku, či v prejednávanej veci zdržanie výkonu záložného práva neobmedzene do budúca, je adekvátnym prostriedkom ochrany práv žalobkyne. V prvom rade poučí žalobkyňu v zmysle § 292 CSP tak, ako to uviedol odvolací súd v bode 51. tohto uznesenia. Vykoná dokazovanie, či právny predchodca žalovaného v 1. rade ako profesionálny poskytovateľ úverov zohľadnil úroveň bonity žalobkyne ako dlžnícky pred uzatvorením úverovej zmluvy vo vyššie uvedených intenciách. Posúdi ex offa, či zmluvná podmienka, podľa ktorej sa žalobcovia v 1. a 2. rade dohodli so žalovaným na možnosti využiť právo veriteľa upravené v § 565 Občianskeho zákonníka (a ktorej dôsledkom je zároveň aj možnosť následného výkonu záložného práva k nehnuteľnosti, ktorá je zároveň podľa vyjadrenia žalobkyne jej obydliím), sa má považovať za nekalú podmienku podľa článku 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS. Po opätovnom posúdení veci súd prvej inštancie rozhodne a svoje rozhodnutie odôvodní

tak, aby zodpovedalo požiadavkám stanoveným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Zároveň rozhodne aj o všetkých trovách konania (§ 396 ods. 3 CSP).

73. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).